

HIMA SEAFOOD AS
c/o Vika kontorfellesskap, Postboks 1846 Vika
0123 OSLO

Vår dato: 21.06.2023

Vår ref.: 202305512-13 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Saksbehandler:

Kari Tønset Guttvik

Vedtak om overtredelsesgebyr - manglende detaljplan for miljø og landskap ved start av anlegg – Hima Seafood AS - Tinn kommune

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ilegger Hima Seafood AS et overtredelsesgebyr på kr 200.000 for manglende detaljplan ved start av anlegg for grunnvannsuttak på Svadde industriområde i Tinn kommune.

Vedtak om overtredelsesgebyr

NVE ilegger Hima Seafood AS et overtredelsesgebyr for brudd på post 4 annet ledd i grunnvannskonsesjonen av 14.09.2016, og forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen § 5 første ledd nr. 7.

Overtredelsesgebyret er fastsatt til kr 200 000.

Faktura vil bli tilsendt elektronisk.

Ved forsinket betaling kan Statens innkrevingsentral kreve rente etter forsinkelsesrenteloven. Dette følger av lov om Statens innkrevingsentral § 7.

Vedtaket har hjemmel i vannressursloven § 60 a¹.

Bakgrunn

Hima Seafood Rjukan AS fikk 14.09.2016 tillatelse etter vannressursloven § 8 til uttak av grunnvann til produksjon av fisk og slakteri med tilhørende vilkår. Anlegget for uttak av grunnvann til Hima Seafood Rjukan AS ble startet opp 1.8.2022, uten at dette ble meldt til NVE, og uten at detaljplan var godkjent. Kravet om detaljplan framgår av tillatelsens post 4: «Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v. Konsesjonæren plikter å legge fram for NVE detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og kostnadsoverslag for anleggene. Arbeidet kan ikke settes i gang før planene er godkjent.» I

¹ [Lov om vassdrag og grunnvann \(vannressursloven\) av 24.11.2000 kapittel 12](#)

NVEs oversendelsesbrev til tillatelsen framgår det at: «Detaljplaner for miljø og landskap skal godkjennes av NVE sitt miljøtilsyn». Videre omtales dette også i dokumentet «Bakgrunn for vedtak» tilhørende konsesjonsvedtaket.

NVE ble gjort oppmerksom på at anlegget var startet etter en henvendelse om saksgang for utslippsledning fra settefiskanlegget til Tinnsjø fra Tinn kommune 03.01.2023. Henvendelsen som ble lagt til konsesjonssøknaden av 19.12.2022 for tre nye grunnvannsbrønner, ble overført til miljøtilsynet som i telefonhenvendelse til Hima Seafood etterlyste detaljplan for miljø og landskap den 16.03.2023. NVE mottok utkast til detaljplan for miljø og landskap for uttak av grunnvann den 27.03.2023. Denne er nå på begrenset høring. NVE varslet overtredelsesgebyr den 18.04.2023. Konsesjonæren svarte på dette varselet den 09.05.2023.

NVEs vurdering

Rettsregler som er brutt

Brudd på kravet om godkjent detaljplan før byggestart, jf. post 4 annet ledd i grunnvannskonsesjonen av 14.9.2016²:

NVE mener det foreligger et klart brudd på kravet om at detaljplan for miljø og landskap må være godkjent av NVE før arbeidet på anleggene kan starte opp. Konsesjonens post 4 første og annet ledd sier:

«Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v. Konsesjonæren plikter å legge fram for NVE detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og kostnadsoverslag for anleggene. Arbeidet kan ikke settes i gang før planene er godkjent».

Av ovennevnte bestemmelse følger det eksplisitt at arbeid ikke kan igangsettes før detaljplanen er godkjent. Alt arbeid for å etablere grunnvannsforsyning for Hima Seafood AS med tilhørende hjelpeanlegg omfattes av dette.

Brudd på forskrift om internkontrollsystem, jf. IK-vassdrag § 5 første ledd nr.7³:

NVE mener at Hima Seafood Rjukan AS har brutt § 5 nr. 7 i IK-vassdrag. Forskriften stiller krav til internkontroll for vassdragsanlegg som har konsesjon etter vassdragslovgivningen.

IK-vassdrag § 5 første ledd nr. 7 sier at:

«Den ansvarlige skal utarbeide og gjennomføre rutiner og prosedyrer som sikrer at krav fastsatt i eller i medhold av vassdragslovgivningen knyttet til miljø og sikkerhet er oppfylt. Internkontroll innebærer at den ansvarlige skal: 7. konkretisere hvordan vilkår og betingelser satt i konsesjoner, godkjenninger og lignende skal oppfylles.»

I dette kravet ligger at internkontrollansvarlig må utarbeide og gjennomføre de rutiner og prosedyrer, som er nødvendige for å sikre at anlegget blir bygget og drevet i samsvar med konsesjonen. Byggearbeidet ble startet til tross for at detaljplan ikke var utarbeidet og godkjent. NVE vurderer det slik at konsesjonæren ved start av anlegget ikke har utarbeidet

² [Grunnvannskonsesjon av 14.09.2016](#)

³ [Forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen \(IK-vassdrag\) av 28.10.2011](#)

og gjennomført rutiner som sikrer at konsesjonens krav til bygging av anlegget blir overholdt.

Hjemmel og vilkår for overtredelsesgebyr

Grunnvannskonsesjonen og IK-vassdrag er hjemlet i vannressursloven. Vannressursloven § 60 a hjemler overtredelsesgebyr for brudd på loven, underliggende forskrifter og vedtak. § 60 a første ledd første punkt sier:

«Vassdragsmyndighetene kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov».

IK-vassdrag § 10 bestemmer at det ved overtredelser av § 5, kan ilegges overtredelsesgebyr i medhold av vannressursloven § 60 a.

NVE har fått delegert myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr, jf. kgl.res. 26.03.2010 og forskrift av 15. desember 2000 nr. 1270⁴.

NVE kan ilegge overtredelsesgebyr dersom det er dokumentert at den ansvarlige har brutt noen av bestemmelsene i vannressursloven og IK-vassdrag eller vedtak i medhold av vannressursloven og at handlingen/unnlatsen ble utført forsettlig eller uaktsomt. Det følger av vannressursloven § 60 a tredje ledd at også foretak kan ilegges overtredelsesgebyr.

Det er opp til NVE å avgjøre om vi vil ilegge overtredelsesgebyr når disse rettslige vilkår er oppfylt, jf. vannressursloven § 60 a fjerde ledd.

Hvordan NVE vurderer de faktiske forholdene

For at NVE skal kunne ilegge overtredelsesgebyr, må vi kunne dokumentere at Hima Seafood AS har brutt lov, underliggende forskrifter eller vedtak.

I denne saken mener NVE at det er klar sannsynlighetsovervekt for at Hima Seafood har overtrådt kravet om godkjent detaljplan, jf. post 4 fjerde ledd i grunnvannskonsesjonen av 14.09.2016.

Det følger av konsesjonsvilkåret at arbeid ikke kan settes i gang før planer er godkjent av NVE. Etter NVEs mening følger plikten til innsending av detaljerte planer for denne typen arbeid, og et forbud mot iverksettelse før planen er godkjent, klart av konsesjonsvilkåret.

NVE mener at Hima Seafood Rjukan AS har brutt § 5 nr. 7 i IK-vassdrag. Forskriften stiller krav til internkontroll for vassdragsanlegg som har konsesjon etter vassdragslovgivningen.

I dette kravet ligger at Hima Seafood må utarbeide og gjennomføre de rutiner og prosedyrer, som er nødvendige for å sikre at anlegget blir bygget og drevet i samsvar med konsesjonen.

⁴ [Forskrift om hvem som skal være vassdragsmyndighet etter vannressursloven av 15.12.2000](#)

Byggearbeidet ble startet til tross for at detaljplan ikke var utarbeidet og godkjent. NVE vurderer det slik at konsesjonæren ved start av anlegget ikke har utarbeidet og gjennomført rutiner som sikrer at konsesjonens krav til bygging av anlegget blir overholdt.

I denne saken mener NVE at det er klar sannsynlighetsovervekt for at Hima Seafood AS har overtrådt kravet om godkjent detaljplan for miljø og landskap, jf. post 4 første og andre ledd i grunnvannskonsesjonen av 14.09.2016 og IK-vassdrag §5 første ledd nr.7.

Hvordan NVE vurderer de subjektive vilkårene ved overtredelsen

NVE kan bare ilegge overtredelsesgebyr når det er dokumentert at de ulovlige handlingene eller unnlatelsene er utført forsettlig eller uaktsomt av en eller flere personer som handlet på vegne av foretaket. Vi kan ilegge overtredelsesgebyr selv om det ikke har vært mulig å finne ut nøyaktig hvilke personer som sto for overtredelsen. Dette gjelder også der det er flere personer som til sammen har overtrådt en regel. NVE kan ikke ilegge overtredelsesgebyr for såkalt force majeure eller hendelige uhell. Det fritar ikke for skyld at du/dere ikke er kjent med de rettsreglene som er overtrådt.

Når en handling er utført med vitende og vilje, vil den være forsettlig. Forsett foreligger selv om du/dere ikke er kjent med at handlingen er ulovlig. Den som handler i strid med kravet til forsvarlig opptreden på et område, er i utgangspunktet uaktsom. Uaktsomheten er grov når handlingen er svært klanderverdig og gir grunn til sterk bebreidelse.

NVE mener at det er dokumentert at Hima Seafood AS er skyldig i å ha startet anleggsarbeidet for å etablere grunnvannsuttak med hjelpeanlegg, før detaljplan for miljø og landskap var godkjent. Dette er grunnlaget for varslet overtredelsesgebyr.

På varsel om overtredelsesgebyr svarer bedriften, at de beklager at de høsten 2022 startet arbeidet med etablering av grunnvannsbrønner og hjelpeanlegg uten godkjent detaljplan for miljø og landskap, og erkjenner at dette ikke er i tråd med kravene i konsesjonen. Feilen skyldes glipp i administrative rutiner. De sier at det ikke er en bevisst unnlatelse eller forsøk på å omgå nødvendige tiltak.

NVE sin vurdering er at unnlatelsen er forsettlig og uaktsom. En eller flere skulle på vegne av bedriften sørget for å overholde kravet om godkjent detaljplan før anleggsarbeidene ble startet.

Bedriften anfører at alle relevante forhold av betydning for miljø og landskap er ivaretatt i prosjektering av anlegget, og at detaljplan nå er sendt inn. Bedriften sier at de tar dette på alvor og legger stor vekt på å etablere interne rutiner og prosedyrer, forankret i ledelsen, for å sikre at alle myndighetskrav blir systematisk overvåket og ivaretatt. Prosjektet er fortsatt i en anleggsfase, driftsorganisasjonen er under etablering og produksjonsstart vil først skje i 2024. Hima Seafood mener at de ikke har hatt noen økonomiske eller andre fordeler av unnlatelsen.

NVE ser positivt på bedriftens arbeid for å bedre rutinene, men dette vurderes ikke formildende for de faktiske forhold i saken. NVE mener at unnlatelsen er gjort uaktsomt og med forsett på bakgrunn av svikt i internkontrollen. Kravet til subjektiv skyld er dermed oppfylt i denne saken.

Bruk av overtredelsesgebyr i denne saken

Etter vannressursloven § 60 a fjerde ledd (jf. forvaltningsloven § 44) skal det ved vurderingen av om overtredelsesgebyr skal ilegges «særlig legges vekt på:

- a) sanksjonens preventive virkning
- b) *overtredelsens grovhet,*
- c) *om overtreder ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne forebygget overtredelsen,*
- d) *om overtredelsen er begått for å fremme overtrederens interesser,*
- e) *om overtreder har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen,*
- f) *om det foreligger gjentakelse,*
- g) *overtreders økonomiske evne.*

I denne saken har NVE lagt særlig vekt på følgende:

Sanksjonens preventive virkning

NVE mener det er viktig på generelt grunnlag å reagere på brudd på vilkår i konsesjoner. Skjerpende for denne vurderingen er at bedriften allerede har søkt konsesjon for tre nye grunnvannsbrønner.

Overtredelsens grovhet

Alvorligheten i denne saken tilsier etter NVEs vurdering at overtredelsesgebyr bør ilegges.

NVE understreker at brudd på kravet om plangodkjenning på generelt grunnlag er alvorlig. Kravet er satt for at tiltak skal få en utførelse som gjør minst mulig skade på miljø og landskap og andre interesser. Igangsetting av arbeid før plan er godkjent medfører økt risiko for irreversible skader på miljø og landskap. Gjennom godkjenningen av planene kan det settes vilkår som bidrar til å redusere de negative effektene. Når tiltaket allerede er igangsatt før NVE har godkjent planen, kan det forhindre at NVE får satt slike nødvendige vilkår for godkjenningen. I dette tilfellet ble arbeidet igangsatt allerede før planen ble sendt til NVE for behandling. NVE mener overtredelsen er grovt uaktsom. Vi viser til vurderingen og konklusjonen om skyldgrad ovenfor.

Kunne overtreder ved ulike tiltak ha forebygget overtredelsen

NVE mener Hima Seafood kunne ha forebygget overtredelsen ved å ha bedre internkontrollsystemer og rutiner, som sikret at anlegg ikke blir igangsatt uten etter godkjent plan.

Er overtredelsen begått for å fremme overtrederens interesser

NVE legger til grunn at det ikke er vesentlige forhold i denne saken som fremmer Hima Seafood sine interesser. Samtidig kan konsekvensen av overtredelsen ha vært en tidsbesparelse i forhold til andre aktører i samme søknadskø.

Har overtrederen hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen

NVE kan ikke dokumentere at Hima Seafood har hatt økonomiske fordeler, eller unngått økonomiske tap direkte eller indirekte, som et resultat av overtredelsen.

Foreligger det gjentakelse

NVE er ikke kjent med at det foreligger gjentakelse.

Overtrederens økonomiske evne

NVE har ikke økonomiske opplysninger om Hima Seafood AS. På bakgrunn av vurderingene ovenfor ser NVE bruk av overtredelsesgebyr i denne saken som en forholdsmessig og rimelig reaksjon. Etter en samlet vurdering ilegger NVE Hima Seafood AS et overtredelsesgebyr i denne saken.

Overtredelsesgebyrets størrelse

Vi viser til vurderingene i avsnittet ovenfor. NVE har ved utmåling av gebyret i denne saken lagt særlig vekt på overtredelsens grovhet og reaksjonens preventive virkning.

I grovhetsvurderingen skal det legges vekt på konsekvenser, inkludert potensielle konsekvenser. Overtredelsen har så vidt NVE er kjent med ikke hatt noen påviselige faktiske konsekvenser av vesentlig betydning for miljø og landskap. Brudd på kravet til godkjenning av planer er etter NVEs syn likevel å anse som grovt. Vi viser til grovhetsvurderingen ovenfor.

I fastsettelsen av gebyrets størrelse har NVE sammenlignet med andre lignende saker. I januar 2019 ila NVE et selskap et overtredelsesgebyr på kr 150 000 for at det ble igangsatt bygging av et småkraftverk uten godkjent detaljplan for miljø og landskap. I juni 2021 ila NVE to ulike oppdrettsselskap 200 000 kr og 250 000 kr for å ha igangsatt anleggsarbeider uten godkjent detaljplan for miljø og landskap. I desember 2022 fikk et selskap overtredelsesgebyr på 200 000 kr for å ha tatt ut masser fra et område før det var sendt inn detaljplan for miljø og landskap.

NVE har i vurderingen lagt vekt på at ilagt overtredelsesgebyr skal ha tilstrekkelig preventiv virkning og være følbare, samtidig som den ikke skal være urimelig eller uforholdsmessig. Etter en helhetsvurdering fastsetter NVE overtredelsesgebyret skjønnsmessig til 200 000 kroner.

Om betaling av overtredelsesgebyr

Faktura blir tilsendt. Innbetalt overtredelsesgebyr tilfaller statskassen.

Overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 bokstav d.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Kristian Markegård
direktør

Mari Hegg Gundersen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

HIMA SEAFOOD AS

Kopimottakerliste:

TINN KOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	<p>Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket.</p> <p>Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket</p>
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	<p>Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.</p>
Hva skal med i klagen?	<p>Klagen bør være skriftlig. I klagen må du:</p> <ul style="list-style-type: none">• Skrive hvilket vedtak du klager på.• Skrive hvilket resultat du ønsker.• Opplyse om du klager innenfor fristen.• Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. <p>I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.</p>
Du kan få se dokumentene i saken	<p>Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.</p>
Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	<p>Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.</p>
Hvem kan klage på vedtaket?	<p>Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.</p>
Hvor skal du sende klagen?	<p>Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no.</p> <p>NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.</p>

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.